

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового
проживання комунального закладу «Центр надання соціальних послуг
Степанецької сільської ради об'єднаної територіальної громади
Черкаського району Черкаської області»**

07.01.2025

м. Черкаси, 2025 рік

I. ВСТУП

У межах реалізації проєкту «Регіональні групи національного превентивного механізму», що здійснюється Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з метою апробації моделі автономної роботи громадських моніторів у складі регіональних груп під час здійснення повторних відвідувань національного превентивного механізму до місць несвободи, 07.01.2025 регіональною групою НППМ Черкаської області (далі – РГ НППМ) здійснено відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання комунального закладу «Центр надання соціальних послуг Степанецької сільської ради об'єднаної територіальної громади Черкаського району Черкаської області» (далі – відділення, заклад).

Відвідування здійснювали члени РГ НППМ:

Проценко Людмила Петрівна, представник громадської організації (керівник РГ НППМ);

Біньковський Андрій Сергійович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Відділення знаходиться за адресою: вул. Київська, буд. 6, с. Степанці, Черкаський р-н, Черкаська обл.

Керівництво комунального закладу «Центр надання соціальних послуг Степанецької сільської ради об'єднаної територіальної громади Черкаського району Черкаської області» (далі – Центр):

Нечипоренко Анатолій Іванович, директор Центру;

Когус Ірина Ігорівна, завідувач відділення.

Центр є бюджетною неприбутковою установою, рішення щодо утворення, ліквідації або реорганізації якої приймає сесія Степанецької сільської ради об'єднаної територіальної громади Черкаської області.

Засновником Центру є Степанецька територіальна громада, (ЄДРПОУ 35777400), місцезнаходження: 19031, Черкаська обл., Черкаський р-н., с. Степанці, вул. Київська, буд 8.

Центр володіє та користується майном, яке передано йому на праві оперативного управління Степанецькою сільською радою (код ЄДРПОУ 35777400), юридичними та фізичними особами, а також майном, придбаним за рахунок коштів місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством.

Свою діяльність відділення здійснює на підставі Положення про відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання комунального закладу «Центр надання соціальних послуг Степанецької сільської ради об'єднаної територіальної громади Черкаського району Черкаської області» (далі – Положення), затвердженого директором Центру.

Відповідно до Положення відділення є структурним підрозділом Центру та утворюється для обслуговування 25-х одиноких громадян, до якого на постійне

або тимчасове проживання, повне державне утримання безоплатно приймаються одинокі громадяни похилого віку, інваліди (які досягли 18-річного віку), хворі (з числа осіб працездатного віку на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більш як чотири місяці), які відповідно до висновку лікарсько-консультаційної комісії закладу охорони здоров'я за станом здоров'я не здатні до самообслуговування, потребують постійного стороннього догляду та допомоги, стаціонарного догляду, соціально-побутових, соціально-медичних та інших соціальних послуг.

У своїй діяльності відділення керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, наказами Мінсоцполітики, актами інших центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а також Положенням про комунальний заклад «Центр надання соціальних послуг Степанецької сільської ради об'єднаної територіальної громади Черкаського району Черкаської області».

Відділення утворюється та припиняє свою діяльність розпорядженням Степанецької сільської ради за поданням Центру в порядку визначеному чинним законодавством та Положенням про Центр.

Відділення не має статусу юридичної особи.

У відділенні стаціонарного догляду громадяни перебувають як на повному державному утриманні так і на платній основі (зокрема, з установленням диференційованої оплати) і одержують соціальну послугу стаціонарного догляду та відповідно до встановлених норм забезпечуються:

1) житлом, одягом, взуттям, постільною білизною, м'яким і твердим інвентарем і столовим посудом;

2) раціональним чотириразовим харчуванням, у тому числі з урахуванням віку і стану здоров'я, у межах натуральних норм харчування, передбачених для мешканців інтернатних установ;

3) цілодобовим медичним обслуговуванням;

4) слуховими апаратами, окулярами, протезно-ортопедичними виробами, засобами пересування (крім моторизованих), медикаментами відповідно до медичного висновку;

5) комунально-побутовим обслуговуванням (опалення, освітлення, радіофікація, тепло-, водопостачання тощо).

Заклад розташований в одноповерховій будівлі. Територія Центру огорожена та доглянута, наявні облаштовані місця для відпочинку на свіжому повітрі – альтанка з лавами.

Заклад розрахований на перебування 25 осіб. На день відвідування у відділенні проживало 26 підопічних (10 жінок та 16 чоловіків), з них 13 осіб з інвалідністю та 1 підопічний, який має статус внутрішньо переміщеної особи. Четверо осіб перебувають у закладі на платній основі.

Штатна чисельність працівників закладу складає 20 штатних одиниць, з яких керівник відділенням – 1 шт. од.; лікар загальної практики – сімейний лікар – 0,5 шт. од.; сестра медична з дієтичного харчування – 0,5 шт. од.; сестра медична без категорії – 1 шт. од.; молодша медична сестра з догляду за хворими – 5 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця) – 1 шт. од.; кухарі – 2 шт. од.; кухонний робітник – 1 шт. од. та інші працівники.

З кожним підопічним укладено договір про надання соціальних послуг.

Відповідно до вимог підпункту 5 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185 (далі – Критерії діяльності), Центр заключив договір про взаємодію та співробітництво з КНП «Канівський центр первинної медико-санітарної допомоги» (фото 2).

Житлові приміщення обладнано протипожежною сигналізацією, вогнегасниками, водопроводом. На території закладу розташовано харчоблок з їдальнею та коморою, складські та господарські приміщення.

Підопічні проживають в кімнатах по 2 - 4 особи. На поверсі житлової будівлі закладу є одна санітарна кімната з душем, два роздільних санвузла та туалетна кімната для підопічних, які відносяться до маломобільної групи населення (фото 5). Окрім того, у санітарно-гігієнічних кімнатах встановлені тривожні кнопки для швидкого та своєчасного виклику працівників закладу (фото 8). Також тривожні кнопки є біля ліжка кожного підопічного.

На утримання відділення в 2024 році передбачено асигнувань у сумі 5737,3 тис. грн, в т.ч. по загальному фонду – 4082,8 тис. грн, по спеціальному фонду – 1654,5 тис. грн. Фактично заклад профінансовано на суму 5707,9 тис. грн.

Підопічні забезпечуються чотириразовим харчуванням.

Вартість харчування одного підопічного на день складає 115,65 грн.

Сума витрат на медикаменти на одну особу в день складає 13,96 грн.

Закладом проводиться активна робота по залученню благодійної та спонсорської допомоги для зміцнення матеріально-технічної бази центру та покращення якості надання соціальних послуг. Всього для харчування підопічних відділення надано благодійно продуктів харчування на суму 40,8 тис. грн.

Посадові інструкції персоналу містять пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (фото 6).

Особи з інвалідністю забезпечені засобами для пересування (крісла-колісні, палиці, милиці) (фото 3).

Природне та штучне освітлення в житлових кімнатах закладу задовільне, окрім цього біля кожного ліжка підопічних розміщені світильники (фото 7).

На інформаційних стендах інтернату наявна інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав, інформація про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тощо (фото 4).

Члени РГ НПМ провели особисте конфіденційне спілкування з усіма підопічними, ознайомились з особовими справами отримувачів соціальних послуг, оглянули житлові та допоміжні приміщення, медичний кабінет, санвузол та харчоблок. Скарг на неналежне поводження, застосування жорстоких або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 01.05.2024, за результатами якого групою НПМ виявлено порушення прав:

на життя та безпеку;

на захист від катування, жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання;

на охорону здоров'я та медичну допомогу;

на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло;

осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення;

на повагу до приватного і сімейного життя;

на вільний та всебічний розвиток своєї особистості;

на ефективний засіб юридичного захисту.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились такі рекомендації:

1. Національній соціальній сервісній службі України:

вжити у межах компетенції заходів, спрямованих на припинення та усунення виявлених порушень, зокрема організувати та провести перевірку дотримання вимог законодавства під час надання соціальних послуг у відділенні.

2. Черкаській обласній військовій адміністрації:

вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності; забезпечити контроль за додержанням прав підопічних відділення;

розглянути можливість виділення коштів для облаштування укриття на території закладу з дотриманням вимог наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту».

3. Степанецькій сільській раді об'єднаної територіальної громади Черкаської області:

облаштувати укриття згідно з вимогами наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту»;

забезпечити контроль за усуненням порушень, виявлених у ході відвідування відділення.

4. Директору комунального закладу «Центр надання соціальних послуг Степанецької сільської ради об'єднаної територіальної громади Черкаського району Черкаської області»:

вжити заходів щодо усунення порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду у відділенні, виявлених під час відвідування, та їх недопущення у подальшій діяльності;

включити до посадових інструкцій працівників відділення пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

вирішити питання щодо облаштування приміщення ізолятору у відділенні;

організувати раціональне, збалансоване харчування особам, які потребують дієтичного харчування;

здійснювати постійний контроль за умовами та термінами зберігання продуктів харчування;

кімнати, у яких проживає більше, ніж одна особа, забезпечити медичними ширмами для дотримання права підопічних на приватність;

обладнати житлові кімнати закладу кнопками виклику персоналу;

забезпечити встановлення настінних комбінованих світильників місцевого освітлення над ліжками підопічних у житлових приміщеннях;

забезпечити організацію денної зайнятості підопічних з урахуванням стану здоров'я та їх бажання;

забезпечити надання медичної допомоги у відділенні на підставі ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики або укладеного договору з закладом охорони здоров'я;

забезпечити ведення медичної документації підопічних відділення відповідно до вимог національних стандартів для закладів охорони здоров'я;

забезпечити проведення обстеження МСЕК для осіб з інвалідністю з метою оформлення та корегування індивідуальних програм реабілітації, виконання реабілітаційних заходів.

У ході відвідування встановлено, що переважна більшість рекомендацій наданих за результатом попереднього відвідування була виконана, а саме:

включено до посадових інструкцій працівників відділення пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

здійснюється постійний контроль за умовами та термінами зберігання продуктів харчування;

кімнати, у яких проживає більше, ніж одна особа, забезпечено медичними ширмами для дотримання права підопічних на приватність;
обладнано житлові кімнати закладу кнопками виклику персоналу;
встановлено настінні світильники місцевого освітлення над ліжками підопічних у житлових приміщеннях;
укладено договір з закладом охорони здоров'я;
проведено обстеження МСЕК для осіб з інвалідністю з метою корегування індивідуальних програм реабілітації, виконання реабілітаційних заходів.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У закладі відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі оголошення повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності (далі – Державний стандарт), затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, та абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності.

Під час сигналу «Повітряна тривога» для забезпечення безпеки підопічних працівники закладу застосовують «Правило двох стін».

Варто зауважити, що керівник закладу попередньо звертався до голови громади з проханням облаштувати підвальне приміщення під укриття (фото 1).

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України, статті 283 та 284 Цивільного кодексу України).

2. У ході конфіденційних бесід підопічні висловлювали невдоволення тим, що змушені самостійно за власні кошти купувати лікарські засоби, які призначаються сімейним лікарем, що порушує вимоги Порядку надання первинної медичної допомоги, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.03.2018 № 504.

3. У порушення абзацу четвертого пункту 1 розділу VIII Державного стандарту закладом не забезпечується спостереження за станом здоров'я та організація надання медичної допомоги, у тому числі відповідно до призначень лікарів. У медичній документації підопічних відділення відсутні записи, зокрема стосовно огляду лікарів, діагнозів та призначеного лікування. У зв'язку з чим, відслідкувати зміни у стані здоров'я підопічних та лікування основних та супутніх захворювань не вбачається можливим.

4. Під час відвідування з'ясовано, що у закладі декілька років проживає незряча підопічна В., якій не встановлено групу інвалідності.

5. У відділенні порушено вимоги Заходів та засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 03.08.2020 № 1777, які обов'язкові для всіх закладів, що надають соціальні послуги незалежно від форми власності та підпорядкування. Зокрема, у закладі не облаштовані окремі приміщення для ізоляції осіб з інфекційними захворюваннями, що порушує вимогу щодо забезпечення належних умов для своєчасної ізоляції таких осіб і попередження поширення інфекцій серед підопічних та персоналу.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

6. У закладі відсутнє дієтичне харчування, що призводить до погіршення стану здоров'я отримувачів соціальної послуги, особливо тих, хто потребує спеціальних дієт через наявні хронічні захворювання або вікові особливості.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних осіб (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

7. У ході відвідування встановлено, що Положення закладу містить слово «інвалід». Зазначене твердження є дискримінаційним і не відповідає вимогам Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю. Окрім того, Законом України № 2249 – VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України», прийнятим Верховною Радою України 19.12.2017, виключено із законодавства України та вжитку термін «інвалід» і замінено його терміном «особа з інвалідністю».

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Черкаській обласній військовій адміністрації:

забезпечити контроль за додержанням прав підопічних відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання комунального закладу «Центр надання соціальних послуг Степанецької сільської ради об'єднаної територіальної громади Черкаського району Черкаської області»;

розглянути можливість виділення коштів для облаштування укриття на території закладу.

2. Степанецькій сільській раді об'єднаної територіальної громади Черкаської області:

облаштувати укриття з урахуванням вимог чинного законодавства;

забезпечити контроль за усуненням порушень, виявлених в ході відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання комунального закладу «Центр надання соціальних послуг Степанецької сільської ради об'єднаної територіальної громади Черкаського району Черкаської області».

3. Директору комунального закладу «Центр надання соціальних послуг Степанецької сільської ради об'єднаної територіальної громади Черкаського району Черкаської області»:

облаштувати укриття з урахуванням вимог чинного законодавства;

забезпечити дотримання вимог Порядку надання первинної медичної допомоги, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.03.2018 № 504;

належне ведення медичної документації;

сприяти у вирішенні питання щодо встановлення підопічній В. групи інвалідності;

облаштувати у закладі приміщення ізолятору;

організувати раціональне, збалансоване харчування особам, які потребують дієтичного харчування;

дотримання вимог Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю.

Додатки: фотоматеріали на 2 арк. в 1 прим.

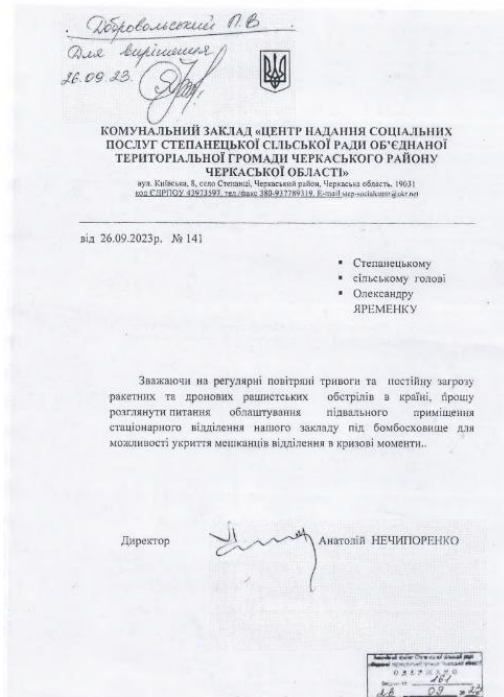
**Керівник регіональної групи
НПМ в Черкаській області**

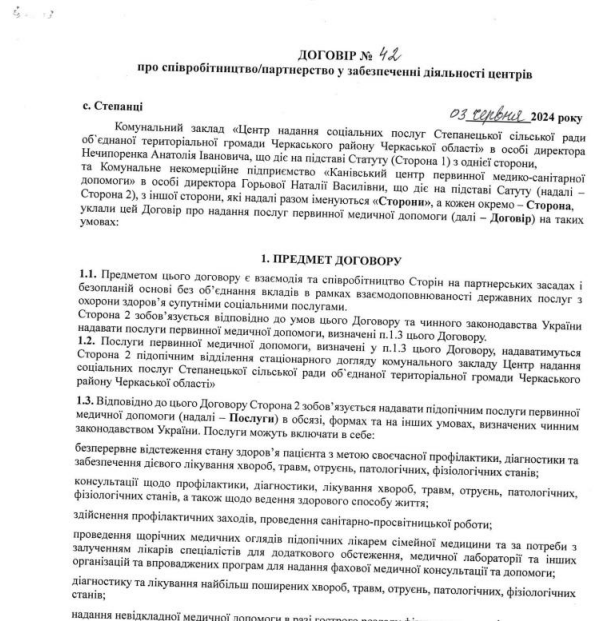
Людмила ПРОЦЕНКО

Фотоматеріали

Фото № 1

Фото № 2

Фото № 3

Фото № 4

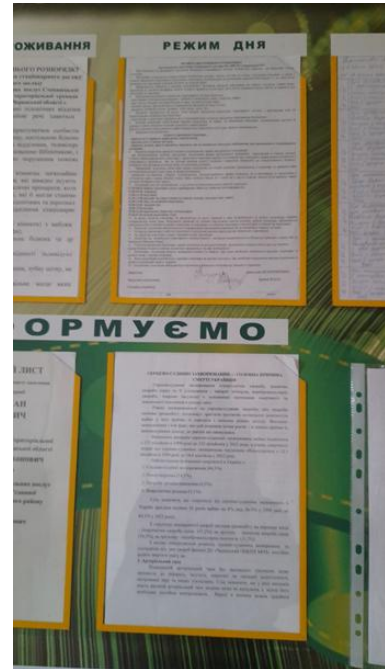

Фото № 5

Фото № 6

4. Відповідальність.

Сестра медична несе відповідальність:

- 4.1. За порушення прав підлітків не бути підданому катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує гідність, повсякденно чи поєдинок.
- 4.2. За незалежне виконання або невиконання своїх посадових обов'язків, помилкові дії чи бездіяльність, неприйнятті рішення, що виходять у сферу її компетенції, а також за невикористання або певне використання своїх функціональних прав, що передбачені цією посадовою інструкцією, а також правилами внутрішнього трудового розпорядку, - в межах, визначених чинним законодавством України про працю та кримінальним законодавством України.
- 4.3. За правопорушення, скоєні в процесі здійснення своєї діяльності, - в межах, визначених чинним адміністративним, кримінальним та цивільним законодавством України.
- 4.4. За завдання матеріальної шкоди - в межах, визначених чинним цивільним законодавством та законодавством про працю України.
- 4.5. За неактне ведення медичної документації та неадекватність інформації, що вноситься до документації, - в межах, визначених чинним законодавством України.

5. Взаємовідносини (зв'язки за посадою)

Сестри медичні:

- 5.1. Працює за графіком, затвердженим керівником відділення стаціонарного догляду та погодженим директором центру.
- 5.2. Одержує від директора центру та його заступників інформацію нормативно-правового і організаційного характеру, ознайомлюється з відповідними документами.
- 5.3. Працює у тісній взаємодії з директором центру, керівником відділення, колективом стаціонарного відділення, обслуговуючим персоналом кухні, підлітчими відділення.

Керівник відділенням стаціонарного догляду

Ірина КОГУС

3 посадовою інструкцією ознайомлена

1 екземпляр отримала:

« 18 » червня 2024 р.

Фото № 7

Фото № 8

